

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 41/2004 vp**

**Hallituksen esitys laiksi Rahoitustarkastuksen
valvontamaksusta ja laiksi Rahoitustarkastuk-
sesta annetun lain muuttamisesta**

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2004 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi Rahoitustarkastuksen valvontamaksusta ja laiksi Rahoitustarkastuksesta annetun lain muuttamisesta (HE 199/2004 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi talousvaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, valtiovarainministeriö
- professori Mikael Hidén
- professori Kaarlo Tuori.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Rahoitustarkastuksen valvontamaksusta, joka korvaa väliaikaisen vuoden 2004 loppuun voimassa olevan lain, sekä muutettavaksi Rahoitustarkastuksesta annettua lakia.

Rahoitustarkastuksen toiminta ehdotetaan rahoitettavaksi Rahoitustarkastuksen valvottavilta ja muilta maksuvelvollisilta perittävällä valvontamaksulla. Ehdotus sisältää yksityiskohdalliset säännökset valvontamaksun suuruuden määräytymisperusteista. Jos valvontamaksuina perittävät varat yhdessä Rahoitustarkastuksen muiden tuottojen kanssa todennäköisesti ylittäisivät Rahoitustarkastuksen talousarvion mukaiset kustannukset yli viidellä prosentilla, tulee valvontamaksua alentaa siten, ettei ylite todennäköisesti nouse viittä prosenttia suuremmaksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa todetaan, että valvontamaksua on pidettävä verona. Sen vuoksi arvioidaan, täyttääkö ehdotus perustuslain 81 §:n verolailta vaadittavat edellytykset sekä perustuslain 80 §:n 2 momentin edellytykset antaa oikeussääntöjä määrätyistä asioista, joista ei ole syytä säätää lailla tai asetuksella. Hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Ehdotettujen lakien säätämisen tarkoitus ja Rahoitustarkastuksen valvontamaksusta annetun nykyisen lain tausta huomioon ottaen perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkiminen esityksestä olisi kuitenkin toivottavaa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Rahoitustarkastuksen valvontamaksusta annettun määräaikaisen poikkeuslain voimassaoloaika päättyy 31.12.2004. Tarkoituksena on säätää nyt pysyvä laki. Ehdotuksen mukaan valvontamaksua pidetään verona, minkä vuoksi säädösten tulee täyttää verolain säätämisen edellytykset. Perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Valiokunnan käytännön mukaan lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrätessä on sidottua (PeVL 67/2002 vp, s. 3/II).

Maksuvelvolliset on lueteltu 1. lakiehdotuksen 1 §:ssä ja valvontamaksun suuruuden perusteista on säädetty ehdotuksen 2—8 §:ssä. Tältä osin ehdotus täyttää perustuslain 81 §:n 1 momentin vaatimukset.

Valvontamaksun alentamisesta on säännökset 1. lakiehdotuksen 9 §:ssä. Sen mukaan, jos valvontamaksuna perittävät varat yhdessä Rahoitustarkastuksen muiden tuottojen kanssa ylittäisivät Suomen Pankin hyväksymän Rahoitustarkastuksen talousarvion mukaiset kustannukset yli viidellä prosentilla, on Rahoitustarkastuksen määrättävä valvontamaksu siten alennettuna, ettei ylite todennäköisesti nouse edellä säädettyä määrää suuremmaksi.

Ehdotuksen mukaan valvontamaksun suuruuden perusteet eivät ilmenisikään suoraan laista, vaan Rahoitustarkastuksella olisi harkintavalta alentaa maksua. Valvontamaksuja ja -kustannuksia voi olla kuitenkin vaikea mitoittaa vastaamaan toisiaan. Joskus kerättyjä valvontamaksuja saattaa kertyä enemmän kuin kustannuksia.

Lisäksi Rahoitustarkastukselta on saattanut jäädä edelliseltä vuodelta ylijäämää, joka lisätään laskelman tuottoihin. Myös pankkien taseet, joiden perusteella valvontamaksu on säädetty, ovat saattaneet muuttua. Perustelujen mukaan valvotavien yhdenvertaisen kohtelun vuoksi on pääsääntönä pidettävä, että maksua alennetaan kaikkien maksuvelvollisten osalta samalla suhteellisella määrällä.

Valiokunta pitää valvontamaksun alentamisen menettelyä asianmukaisena. Koska alentaminen tapahtuu maksuvelvollisten eduksi ja harkinnan katsotaan olevan sidottua harkintaa, täyttää ehdotus perustuslain 81 §:n 1 momentin vaatimuksen veron suuruuden perusteiden määräytymisestä lailla. Valiokunta pitää kuitenkin asianmukaisena, että 1. lakiehdotuksen 9 §:ään lisätään maininta siitä, että maksua alennetaan yhdenvertaisesti kaikkien maksuvelvollisten osalta samalla suhteellisella määrällä.

Muutoksenhausta on säädetty ehdotuksen 11 §:ssä, jossa viitataan Rahoitustarkastuksesta annetun lain 37 §:n 1 momenttiin. Sen nojalla voi hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta ja sen päätöksestä korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Ehdotus täyttää siten myös perustuslain 81 §:n 1 momentin oikeusturvaa koskevan vaatimuksen.

Esityksen 2. lakiehdotukseen valiokunnalla ei ole huomauttamista.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta esittää,

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kimmo Sasi /kok	Reino Ojala /sd
vpj.	Arja Alho /sd	Klaus Pentti /kesk
jäs.	Leena Harkimo /kok	Markku Rossi /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Arto Satonen /kok
	Roger Jansson /r	Seppo Särkiniemi /kesk
	Irina Krohn /vihr	Astrid Thors /r
	Miapetra Kumpula /sd	vjäs. Veijo Puhjo /vas.
	Annika Lapintie /vas	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kalevi Laaksonen.